

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda)

21. aprill 2005*

Kohtuasjas T-28/03,

Holcim (Deutschland) AG, varem Alsen AG, asukoht Hamburg (Saksamaa),
esindajad: advokaadid F. Wiemer ja K. Moosecker ning hiljem advokaadid
F. Wiemer, P. Niggemann ja B. Menkhaus,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: R. Lyal ja W. Mölls, kohtudokumentide
kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

mille esemeks on kahju hüvitamise hagi, millega taotletakse hüvitist pangagarantiiga seotud kulude eest, mida hageja kandis trahvi tõttu, mis määrati komisjoni 30. novembri 1994. aasta otsusega 94/815/EÜ, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetlust (juhtum IV/33.126 ja 33.322 — Tsement) (EÜT L 343, lk 1) ja mis tühistati Esimese Astme Kohtu 15. märtsi 2000. aasta otsusega liidetud kohtuasjades T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95: Cimenteries CBR jt v. komisjon, nn Tsement (EKL 2000, II-491),

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMISE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi, kohtunikud M. Jaeger ja F. Dehousse,
kohtusekretär: H. Jung,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. juuni 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 1 Hageja, äriühingu Alsen AG, hilisema nimega Holcim (Deutschland) AG, asukoht Hamburg (Saksamaa), tegevusala on ehitusmaterjalide tootmine. Alsen AG tekkis

Alsen Breitenburg Zement- und Kalkwerke GmbH (edaspidi „Alsen Breitenburg”) ja Nordcement AG (edaspidi „Nordcement”) ühinemisel 1997. aastal.

- 2 Komisjon määras oma 30. novembri 1994. aasta otsusega 94/815/EÜ, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetlust (juhtum IV/33.126 ja 33.322 — Tsement) (EÜT L 343, lk 1; edaspidi „tsemendi otsus”), Alsen Breitenburgile ja Nordcementile EÜ asutamislepingu artikli 85 (nüüd EÜ artikkel 81) rikkumise eest trahvid vastavalt summades 3,841 miljonit eurot ja 1,85 miljonit eurot.

- 3 Alsen Breitenburg ja Nordcement esitasid selle otsuse peale tühistamishagid. Need hagid registreeriti kohtuasja numbrite T-45/95 ja T-46/95 all ning liideti hiljem teiste tsemendi otsusega puudutatud äriühingute esitatud hagidega.

- 4 Tulenevalt komisjoni pakutud võimalusest otsustasid Alsen Breitenburg ja Nordcement võtta pangagarantii, vältides niimoodi kohustust tasuda kõnealused trahvid viivitamatult. Berenberg Bank andis Alsen Breitenburgile ajavahemikuks 3. maist 1995 kuni 2. maini 2000 pangagarantii garantiitasuga 0,45% aastas. Deutsche Bank andis Nordcementile ajavahemikuks 18. aprillist 1995 kuni 3. maini 2000 pangagarantii garantiitasuga 0,375% aastas ja 15,34 euro suuruse ühekordse lepingutasuga. Kokku maksis hageja pankadele pangagarantiide eest 139 002,21 eurot.

- 5 Esimese Astme Kohus tühistas 15. märtsi 2000. aasta otsusega liidetud kohtuasjades T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95:

Cimenteries CBR jt v. komisjon (EKL 2000, lk II-491) tsemendi otsuse hagejat puudutavas osas ning jättis kohtukulud komisjoni kanda.

6 Hageja palus seega vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklile 91 oma 28. septembri 2001. aasta kirjaga kostjal hüvitada esiteks menetluskulud (täpsemalt õigusabikulud, mis ulatusid 545 000 euron) ja teiseks pangagarantiide võtmisest tulenevad kulud.

7 Kostja tegi 24. jaanuari 2002. aasta kirjaga hagejale ettepaneku, et ta tasub osa õigusabikuludest (summas 130 000 eurot), kuid keeldus hüvitamast pangagarantiiga seotud kulusid, tuginedes kohtupraktikale, mis käsitleb kohtukulusid kodukorra artikli 91 tähenduses.

8 Hageja kutsus 5. aprilli 2002. aasta kirjaga kostjat uuesti üles hüvitama täies ulatuses nii õigusabikulud kui pangagarantiiga seotud kulud. Pangagarantiiga seotud kulude hüvitamise osas tugines hageja seekord EÜ artikli 288 teisele lõigule ja EÜ artiklile 233 ning vahepeal, 10. oktoobril 2001 Esimese Astme Kohtu poolt tehtud otsusele kohtuasjas T-171/99: Corus UK v. komisjon (EKL 2001, lk II-2967).

9 Kostja tegi 30. mai 2002. aasta elektronkirjaga hagejale ettepaneku, et ta hüvitab õigusabikulud summas 200 000 eurot. Ta keeldus uuesti pangagarantiiga seotud kulusid hüvitamast, leides, et võimalus lükata trahvi maksmine pangagarantii võtmise teel edasi oli lihtsalt üks alternatiiv ning seega ei saa teda teha vastutavaks kulude eest, mis kaasnesid ettevõtjate otsusega seda võimalust kasutada.

Menetlus ja poolte nõuded

- 10 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 31. jaanuaril 2003.
- 11 Kostja esitas 10. aprillil 2003 kodukorra artikli 114 alusel vastuvõetamatuse vastuväite osas, milles hagi tugineb EÜ artiklile 233, ning esitas ka kostja vastuse.
- 12 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus (kolmas koda) alustada suulist menetlust. 10. juuni 2004. aasta avalikul kohtuistungil kuulati ära poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele.
- 13 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:
- kohustada komisjoni talle tasuma summa 139 002,21 eurot, millele arvestatakse juurde viivis määras 5,75% aastas alates 15. aprillist 2000;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.

14 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi EÜ artiklile 233 tuginevas osas vastuvõetamatusesse tõttu läbi vaatamata;
- jätta hagi EÜ artiklile 288 tuginevas osas täielikult läbi vaatamata või rahuldamata:
 - vastuvõetamatusesse tõttu või teise võimalusena põhjendamatusesse tõttu, ulatuses, milles see käsitleb enne 31. jaanuari 1998 kantud pangagarantiiga seotud kulusid;
 - ülejäänud osas põhjendamatusesse tõttu;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

15 Oma märkustes palub hageja Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagi EÜ artiklile 233 tuginevas osas vastuvõetavaks;
- teise võimalusena tõlgendada hagi EÜ artiklile 233 tuginevas osas tühistamis- või tegevusetushagina;
- mõista kohtukulud välja kostjalt.

Vastuvõetavus

Hagi vastuvõetavus osas, milles see tugineb EÜ artiklile 233

Poolte argumendid

- 16 Kostja väidab, et kui hageja on seisukohal, et EÜ artiklit 233 ei järgitud, on tema käsutuses kaks õiguskaitsevahendit, nimelt tühistamishagi (EÜ artikkel 230) ja tegevusetushagi (EÜ artikkel 232).
- 17 Käesolev hagi, millega taotletakse teatava summa maksmiseks kohustamist, ei kujuta endast ei tühistamis- ega tegevusetushagi.
- 18 Kostja arvamuse kohaselt lootis hageja käesolevat menetlust algatades saada kohtuotsust, mille otsese tulemusena oleks tema meelest komisjon olnud kohustatud tsemendi kohtuotsust tema suhtes täitma. EÜ asutamisleping aga ei sisalda ühtki õiguslikku alust, mis sellist lahendust võimaldaks.
- 19 Rahalise kohustuse täitmise hagnosisid käsitlev Euroopa Kohtu praktika kinnitab, et ühtki teist hagiliiki peale nende, mis on ette nähtud EÜ artiklites 230 ja 232, ei saa kasutada.

- 20 Kostja järeldeb sellest, et EÜ artikli 233 esimesele lõigule tuginev nõue, millega taotletakse tema kohustamist hüvitama pangagarantiiga seotud kulud, on ilmselgelt vastuvõetamatu. Ta lisab, et sellist nõuet ei saa tõlgendada EÜ artikli 230 või 232 alusel esitatud hagina, mis pealegi oleks antud juhul samuti vastuvõetamatu.
- 21 Hageja märgib esiteks, et ta nõuab talle tekitatud kahju hüvitamist. Ta leiab, et EÜ artiklile 233 tuginemine kuulub „hüvitisnõude” raamesse ning et kostjal ei olnud antud juhul otsustusruumi. Tuginedes ühelt poolt tühistava kohtuotsuse tagasiulatuvale mõjule ja teiselt poolt Esimese Astme Kohtu praktikale (eriti eespool punktis 8 viidatud kohtuotsus *Corus UK v. komisjon*, punkt 50), leiab hageja, et kostjal lasub kohustus hüvitada pangagarantiiga seotud kulud. Ta märgib muu hulgas, et Esimese Astme Kohus on tsemendi kohtuotsuses (punktid 5116 jj) õigesti leidnud, et pangagarantiiga seotud kulud tuleb hüvitada.
- 22 Teiseks väidab hageja, et EÜ artikli 233 esimene lõik loob ka õiguse hüvitisele, mistõttu võib ta sellele sättele tugineda.
- 23 Hageja ei ole nõus kostja seisukohaga, mille kohaselt saab EÜ artikli 233 esimesest lõigust tulenevatele õigustele tugineda üksnes tühistamis- või tegevusetushagi raames. EÜ artikli 233 sõnastus ei toeta mingil viisil seda seisukohta ning see sõnastus ei tulene ka kostja viidatud kohtupraktikast.
- 24 Hageja leiab ka, et kostja esitatud väide on vastuolus menetlusökoonomia põhimõttega, kuna selle tulemusel oleks võimalik kasutada kaht õiguskaitsevahendit (EÜ artikli 288 alusel kahju hüvitamise hagi ja EÜ artikli 233 alusel tühistamis- või tegevusetushagi).

25 Teise võimalusena palub hageja Esimese Astme Kohtul tõlgendada hagi EÜ artiklile 233 tuginevas osas tühistamis- või tegevusetushagina.

26 Selles suhtes leiab hageja, et see oleks menetlusökoonomia põhimõttega vastuolus, kui teda kohustataks komisjonilt uuesti pangakulude hüvitamist nõudma, et seejärel tühistamis- või tegevusetushagi esitada, kuigi kostja on juba lõplikult teatavaks teinud, et ta keeldub kõnealust summat tasumast. Hageja väidab lõpetuseks, et tal on veel võimalus esitada tühistamishagi, kuna kostja ei ole veel vaidlustatavat otsust vastu võtnud.

Esimese Astme Kohtu hinnang

— Hagi vastuvõetavus osas, milles see tugineb EÜ artiklile 233

27 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja rajas oma hagi osaliselt — kusjuures autonoomselt — EÜ artiklile 233, selleks et saada hüvitist pangagarantiiga seotud kulude eest.

28 Et selgitada oma õiguse õiguslikku alust, eristab hageja oma hagiavalduses selgelt „õigust hüvitisele EÜ artikli 233 alusel” (hagiavalduse II jaotise punkti 1 alapunkt a) ja „õigust hüvitisele EÜ artikli 288 teise lõigu alusel koosmõjus EÜ artikliga 235” (hagiavalduse II jaotise punkti 1 alapunkt b)).

- 29 Lisaks täpsustab hageja, et „[p]aralleelselt EÜ artiklist 233 tuleneva nõudeõigusega on komisjonil ka kohustus EÜ artikli 288 teise lõigu alusel koosmõjus EÜ artikliga 235 hüvitada garantiikulud” (hagiavalduse punkt 22).
- 30 Lõpuks märkis hageja kohtuistungil, et tema hagi rajaneb tõepoolest kahe eraldiseisval ja autonoomsel õiguslikul alusel, s.o esiteks EÜ artiklil 233 ja teiseks EÜ artikli 288 teisel lõigul koosmõjus EÜ artikliga 235.
- 31 Selles suhtes tuleb meenutada, et EÜ asutamisleping näeb ammendavalt ette õiguskaitsevahendid, mida õigussubjektid saavad oma õiguste maksmapanemiseks kasutada (vt selle kohta Euroopa Kohtu 21. oktoobri 1982. aasta määrus kohtuasjas 233/82: K. v. Saksamaa ja parlament, EKL 1982, lk 3637).
- 32 Kuna EÜ artikkel 233 ei kehtesta õiguskaitsevahendeid, ei saa sellele autonoomselt rajada taolist nõuet nagu käesolevas asjas, milles palutakse hüvitada pangagarantiiga seotud kulud.
- 33 See ei tähenda siiski, et õigussubjektil puuduksid õiguskaitsevahendid, kui ta leiab, et kohtuotsuse täitmiseks vajalikke meetmeid ei ole võetud. Euroopa Kohus on juba selles küsimuses otsustanud, et EÜ artiklist 233 tuleneva kohustuse täitmist saab nõuda EÜ artiklites 230 ja 232 ette nähtud õiguskaitsevahendeid kasutades (Euroopa Kohtu 26. aprilli 1988. aasta otsus liidetud kohtuasjades 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86: Asteris jt v. komisjon, EKL 1988, lk 2181, punktid 24, 32 ja 33).

- 34 Selles kontekstis ei ole ühenduse kohtu ülesanne seada ennast ühenduse asutava võimu asemele, eesmärgiga hakata asutamislepinguga kehtestatud õiguskaitsevahendeid ja menetlusi muutma (Euroopa Kohtu 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores *v.* nõukogu, EKL 2002, lk I-6677, punkt 45; Esimese Astme Kohtu 27. juuni 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-172/98, T-175/98–T-177/98: Salamander jt *v.* parlament ja nõukogu, EKL 2000, lk II-2487, punkt 75, ja 15. jaanuari 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 ja T-272/01: Philip Morris International jt *v.* komisjon EKL 2003, lk II-1, punkt 124).
- 35 Hageja välja toodud asjaolu, et kostjal ei olnud antud juhul otsustusruumi või et Esimese Astme Kohus oli tsemendi kohtuotsuses leidnud, et pangagarantiiga seotud kulud tuleb hüvitada, ei muuda seda järeldust. Sama kehtib hageja argumendi suhtes, mille kohaselt EÜ artikkel 233 loob „õiguse hüvitisele” või mille kohaselt võib oma õiguste maksmapanemiseks lisaks tühistamis- või tegevusetushagile kasutada muid õiguskaitsevahendeid, või ka argumendi suhtes, mille kohaselt peab leidma kohaldamist menetlusökonoomia põhimõte.
- 36 Vastuvõetamatuse vastuväitega seoses esitatud ainus küsimus on see, kas EÜ artikkel 233 iseenesest kujutab endast spetsiifilist õiguskaitsevahendit. Asutamislepingu ja eespool viidatud kohtupraktikaga ette nähtud ammendavaid õiguskaitsevahendeid arvestades tuleb vastata eitavalt.
- 37 Täiendavalt tuleb märkida, et vastupidiselt sellele, mida väidab hageja, ei märkinud Esimese Astme Kohus tsemendi kohtuotsuses, et pangagarantiiga seotud kulud tuleb hüvitada. Ta üksnes täpsustas — pealegi kohtuasjade T-50/95 ja T-51/95 kontekstis, milles hageja ei olnud pooleks —, et „need nõuded käsitlevad tegelikkuses käesoleva kohtuotsuse täitmist ning komisjon on vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 176 (nüüd EÜ artikkel 233) kohustatud võtma selliseks täitmiseks vajalikud meetmed” (tsemendi kohtuotsus, punkt 5118). Sellest punktist tuleneb, et Esimese Astme Kohus ei otsustanud, et komisjon on kohustatud

pangagarantiiga seotud kulud EÜ artikli 233 alusel hüvitama. Esimese Astme Kohus üksnes märkis, et komisjon peab võtma kohtuotsuse täitmiseks vajalikud meetmed. Selles suhtes tuleb meenutada, et Esimese Astme Kohtu ülesanne ei ole seada ennast komisjoni asemele, et määrata kindlaks meetmed, mida ta oleks pidanud võtma EÜ artikli 233 raames (Esimese Astme Kohtu 8. oktoobri 1992. aasta otsus kohtuasjas T-84/91: Meskens v. parlament, EKL 1992, lk II-2335, punktid 78 ja 79).

38 Samuti tuleb märkida, et käesolev kohtuasi ei ole võrreldav sellega, mis oli aluseks eespool punktis 8 viidatud kohtuotsusele Corus UK v. komisjon. Selles kohtuotsuses leidis Esimese Astme Kohus (punktis 39), et ST artikkel 34 (ESTÜ asutamislepingu vaste EÜ artiklile 233) kehtestab juhuks, kui haigetav kahju tulenes ühenduse kohtu poolt tühistatud komisjoni otsusest, spetsiifilise õiguskaitsevahendi, mis seisab eraldi ST artikliga 40 rakendatava ühenduse vastutuse üldise korruga ette nähtust (ESTÜ asutamislepingu vaste EÜ artiklile 288).

39 Sellegipoolest on käesolevas kohtuasjas aluseks võetud EÜ artikkel 233 sõnastanud ST artiklist 34 erinevalt. Vastavalt viimati mainitud sättele ei pea komisjon mitte ainult võtma kohaseid meetmeid, et tagada tühistatud otsusest või soovitusel otseselt tuleneva kahju õiglane hüvitamine, vaid tema tegevusetus võimaldab ka esitada kahju hüvitamise hagi Euroopa Kohtule. Neil tingimustel ei saa eespool punktis 8 viidatud kohtuotsuses Corus UK v. komisjon Esimese Astme Kohtu leitud lahendust antud asjale üle kanda.

40 Kõigil neil põhjustel tuleb hagi EÜ artiklile 233 tuginevas osas jätta vastu-
võetamata tõttu läbi vaatamata.

— Hageja taotlus tõlgendada hagi tühistamis- või tegevusetushagina

- 41 Kõigepealt tuleb meenutada, et hagiavalduse sissejuhatavas osas täpsustab hageja, et käesoleva hagi esemeks on „hüvitisnõue”. Lisaks palutakse hagiavalduses sisalduvates taotlustes „kohustada komisjoni hagejale tasuma summa 139 002,21 eurot, millele arvestatakse juurde viivis määras 5,75% aastas alates 15. aprillist 2000”. Sellest tuleneb, et käesoleva vaidluse esemeks on selgelt hüvitisnõue, mitte õigusakti tühistamise ega kostja tegevusetuse tuvastamise nõue.
- 42 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 esimene lõik, mis on Esimese Astme Kohtus toimuva menetluse suhtes kohaldatav vastavalt sama põhikirja artikli 53 esimesele lõigule, sätestab, et „[a]si esitatakse Euroopa Kohtule kohtusekretärile adresseeritud kirjaliku avaldusega” ning et „[a]valduses sisalduvad avalduse esitaja nimi ja alalise elu- või asukoha aadress ning allakirjutanu amet, poole või poolte nimed, kelle vastu avaldus esitatakse, vaidluse sisu, nõuded ja lühike ülevaade avalduse aluseks olevatest asjaoludest”.
- 43 Samamoodi näeb kodukorra artikli 44 lõike 1 punkt c ette, et Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 21 märgitud hagiavalduses tuleb märkida hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest.
- 44 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad need andmed olema piisavalt selged ja täpsed, et võimaldada vajadusel ilma muu teabeta kostjal oma kaitset ette valmistada ja Esimese Astme Kohtul hagi lahendada. Selleks, et tagada õiguskindlus ja õigusemõistmise korrakohane toimimine, peavad hagi vastuvõetavuse eeldusena põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele hagi tugineb, vähemalt kokku-

võtlikult, kuid asjakohaselt ja arusaadavalt nähtuma hagiavaldusest endast (Esimese Astme Kohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-348/94: Enso Española v. komisjon, EKL 1998, lk II-1875, punkt 143).

45 Lisaks tuleneb vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale kodukorra artikli 44 lõikest 1 koosmõjus artikli 48 lõikega 2, et nõude ese peab olema hagiavalduses kindlaks määratud. Nõue, mis on esimest korda esitatud repliigis, muudab hagi algset eset ning tuleb seetõttu lugeda uueks nõudeks ja jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata (vt Esimese Astme Kohtu 11. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-210/00: Biret ja Cie v. nõukogu, EKL 2002, lk II-47, punkt 49, ning viidatud kohtupraktika). Sama arutluskäik kehtib juhul, kui hagi algset eset on muudetud vastuvõetamatuse vastuväite kohta esitatud märkustes.

46 Neid asjaolusid arvesse võttes ning kuna hagi ainus eesmärk oli saada „hüvitist“, tuleb hageja nõue, millega ta palus hagi EÜ artikli 233 esimesele lõigule tuginevas osas tõlgendada tühistamis- või tegevusetushagina, jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

EÜ artiklile 235 ja artikli 288 teisele lõigule tugineva kahju hüvitamise hagi aegumine

Poolte argumendid

47 Kostja vaidlustab ka hagi vastuvõetavuse EÜ artiklile 235 ja EÜ artikli 288 teisele lõigule tuginevas osas, mis käsitleb ühte osa hageja kantud pangakuludest.

- 48 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 osas leiab kostja, et väidetav õigus, millele tuginetakse, on aegunud ja hagi on vastuvõetamatu ulatuses, mis käsitleb enne 31. jaanuari 1998 kantud pangagarantiiga seotud kulusid.
- 49 Antud asjas võeti õigusakt, mis tekitas hüvitamiskohustuse hageja kasuks, s.o tsemendi otsus, vastu 30. novembril 1994 ning tehti hagejale teatavaks 3. veebruaril 1995. Pangagarantiid saadi 18. ja 21. aprillil 1995 ning edastati komisjonile. Garantiiga hõlmatud ajavahemik algas maksetähtaja lõpus, s.o 3. mail 1995. Võttes arvesse, et hüvitamiskohustuse tingimused võisid kostja meelest olla täidetud alates sellest päevast, tuleb 3. maid 1995 pidada aegumistähtaja lähtekuupäevaks.
- 50 Kostja tunnistab, et antud juhul ei tekitatud kahju mitte ühekorraga, vaid jätkuvalt kuni pangagarantiide lõpuni. Sellisel juhul kohaldatakse aegumist, mis on sätestatud Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46, aegumist katkestavast sündmusest rohkem kui viis aastat varasema aja suhtes, ilma et see mõjutaks hilisematel ajavahemikel tekkinud õigusi.
- 51 Selles suhtes leiab kostja, et hageja kutsus teda tööpoolest oma 5. aprilli 2002. aasta kirjas üles talle pangagarantiiga seotud kulud hüvitama, tuginedes EÜ artikli 288 teisele lõigule, kuid samas ei esitanud ta pärast seda EÜ artiklis 230 ette nähtud tähtaja jooksul hagi, nagu nõuab Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 kolmas lause.
- 52 Kostja järeldab sellest, et aegumise katkestas alles hagiavalduse esitamine 31. jaanuaril 2003 ning et enne 31. jaanuari 1998 kantud pangagarantiiga seotud kulusid puudutavad õigused on seega aegunud.

- 53 Hageja väidab vastupidi, et pangagarantiiga seotud kulude hüvitamise nõude aegumine algas alles tsemendi kohtuotsuse kuulutamisest. Viidates täpsemalt Euroopa Kohtu 27. jaanuari 1982. aasta otsusele liidetud kohtuasjades 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81: Birra Wührer jt v. nõukogu ja komisjon (EKL 1982, lk 85, punktid 10–12), leiab ta, et alles alates kohtuotsuse kuulutamisest olid hüvitamiskohustuse eelduseks olevad tingimused täidetud.
- 54 Hageja arvamuse kohaselt ei ole antud asjas selleks, et tekiks õigus hüvitisele, otsustav tegur üksnes trahvi määramise otsuse õigusvastasus, vaid selle otsuse tühistamine kohtus, kuna senikaua, kui otsus kehtis, oli olemas õiguslik alus pangagarantiide võtmiseks. Kuna trahvi määramise otsuse peale esitatud tühistamishagil ei ole peatavat mõju, kehtis tsemendi otsuse resolutsiooniga määratud kohustus kohtumenetluse ajal edasi.
- 55 Hageja arvamuse kohaselt ei oleks teistsugune lähenemisviis kooskõlas menetlus-ökoonomia põhimõttega, kuna see kohustaks samaaegselt trahvi määramise otsuse tühistamist taotleva hagiga esitama ka kahju hüvitamise hagi, millega taotletakse hüvitist pangagarantiiga seotud kulutuste eest. Selleks, et vältida erinevaid kohtuotsuseid kõnealuse otsuse seaduslikkuse osas, saaks Esimese Astme Kohus kahju hüvitamise hagi lahendada alles pärast tühistamise otsust ning kahju hüvitamise hagi menetlus tuleks kuni selle ajani peatada.
- 56 Lisaks leiab hageja, et kahju ulatuse määras kindlaks tühistamishagi menetluse kestus. Seetõttu ei ole antud asjas tegemist järk-järgult tekkinud kahjuga.

- 57 Lõpuks leiab hageja, et kostja toetatud lähenemine viiks tulemuseni, kus pangagarantiiga seotud kulude hüvitamise õiguse aegumistähtaeg kulgeks tühistamise menetluse toimumise ajal edasi. Nii võiks kostja kahju hüvitamise nõuetest hoiduda sel viisil, et apellatsioonkaebuse esitamisega tagab, et tühistamise kohtuotsus muutub täidetavaks võimalikult hilja.
- 58 Hageja järeldeb sellest, et aegumine hakkas kulgema märtsis 2000 ja katkes hagi esitamisega 31. jaanuaril 2003, s.o enne aegumistähtaaja lõppemist vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artiklile 46.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 59 Vastavalt kohtupraktikale ei saa ühenduse lepinguvälise vastutuse hagi aegumistähtaeg hakata kulgema enne, kui on täidetud kõik hüvitamiskohustuse eelduseks olevad tingimused (Esimese Astme Kohtu 11. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-174/00: Biret International v. nõukogu, EKL 2002, lk II-17, punkt 38).
- 60 Käesolevas asjas avaldus hagejale väidetavalt tekitatud kahju alates pangagarantiide võtmisest. Hagiavalduse 2. ja 3. lisa näitavad selles suhtes, et Berenberg Bank andis Alsen Breitenburgile pangagarantii 3. maist 1995 kuni 2. maini 2000 ja Deutsche Bank andis Nordcementile pangagarantii 18. aprillist 1995 kuni 3. maini 2000. Need pangad arvutasid sellest alates kulusid garantiisummade protsentides väljendatud garantiitasu alusel (Berenberg Bank 0,45% ja Deutsche Bank 0,375%).

- 61 Neil tingimustel olid pankadele võlgnetavad summad proportsionaalsed pangagarantiide kehtivuse päevade arvuga. See pangakulude arvutus nähtub hagiavalduse 2. lisast, milles Berenberg Bank arvutas kulud vastavalt kulgenud päevade arvule. Hageja kinnitas kohtuistungil, et pangagarantiiga seotud kulud kasvasid päevadega järk-järgult.
- 62 Pealegi tuleb märkida, et juba kantud kulud oleks tulnud pankadele maksta olenemata tühistamishagi lõpptulemusest.
- 63 Leides, et tsemendi otsus oli õigusvastane (seda kinnitab asjaolu, et hageja esitas tühistamishagi), oli hagejal võimalik taotleda ühenduse lepinguväliselt vastutusele võtmist alates pangagarantiide võtmisest. Ta oleks võinud selles kontekstis väita, et on olemas tulevane, kuid kindel ja määratletav kahju (st kohaldatavad pangagarantiiga seotud kulud), arvestades, et sellise kahju tekitamist oli võimalik piisava kindlusega ette näha (vt tulevase kahju hüvitamise nõudmise võimaluse kohta eelkõige Euroopa Kohtu 2. juuni 1976. aasta otsus liidetud kohtuasjades 56/74–60/74: *Kampffmeyer jt v. nõukogu ja komisjon*, EKL 1976, lk 711, punkt 6, ja *Esimese Astme Kohtu* 8. juuni 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-79/96, T-260/97 ja T-117/98: *Camar ja Tico v. komisjon ja nõukogu*, EKL 2000, lk II-2193, punktid 192 ja 207).
- 64 Vastupidi hageja väidetele ei olnud tsemendi otsuse tühistamine kahju hüvitamise hagi aegumistähtaja kulgema hakkamise eelduseks. *Esimese Astme Kohus* on juba täpsustanud, et asjaolu, et hageja arvas, et tema käsutuses ei ole veel kõiki andmeid, mis võimaldaksid tal kohtumenetluse raames ühenduse vastutust õiguslikult piisavalt tõendada, ei saa aegumistähtaja kulgemist takistada. Sedasi loodaks segadus aegumistähtaja algamist puudutava menetlusliku kriteeriumi ja vastutuse eelduste olemasolu tuvastamise vahel, kusjuures lõplikult saab nende eelduste olemasolu üle

otsustada üksnes kohus, kes annab vaidluse põhiküsimusele lõpliku hinnangu (Esimese Astme Kohtu 17. jaanuari 2001. aasta määrus kohtuasjas T-124/99: Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. komisjon, EKL 2001, lk II-53, punkt 24).

- 65 Antud asjas oli ühenduse õiguse võimalik rikkumine olemas alates tsemendi otsuse vastuvõtmisest. Hetkel, mil hagejat sellest otsusest teavitati, sai ta sellest nii faktiliselt kui õiguslikult ametlikult teada. Sel hetkel hakkas ka tsemendi otsus hageja suhtes õiguslikke tagajärgi tekitama. Alates sellest kuupäevast oli tal seega võimalus ühenduse õiguse rikkumist vaidlustada.
- 66 Teistsuguse lähenemisviisiga nõustumine viiks muu hulgas selleni, et seataks kahtluse alla kahju hüvitamise hagi sõltumatus teistest õiguskaitsevahenditest, eriti tühistamishagist (vt kahju hüvitamise hagi autonoomsuse kohta Esimese Astme Kohtu 10. aprilli 2002. aasta otsus kohtuasjas T-209/00: Lamberts v. ombudsman, EKL 2002, lk II-2203, punkt 58, ning viidatud kohtupraktika).
- 67 Hageja esitatud argumendid menetlusökonoomia põhimõtte kohta on selles suhtes kohatud. Isegi kui nimetatud põhimõtte võimaldab vältida seda, et õigussubjekt ei peaks esitama uut hagi, kui uus otsus asendab vaidlustatud otsust (Esimese Astme Kohtu 10. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas T-111/00: British American Tobacco International (Investments) v. komisjon, EKL 2001, lk II-2997, punkt 22), ei saa see lubada kahtluse alla seada kahju hüvitamise hagi aegumist reguleerivaid õigusnorme. Selline oleks aga olukord, kui järgitaks hageja seisukohti.
- 68 Kõiki neid tegureid arvestades tuleb otsustada, et lepinguvälise vastutuse hagi aegumistähtaeg hakkas antud juhul kulgema alates pangagarantiide andmisest asjaomastele äriühingutele, s.o Alsen Breitenburgi puhul alates 3. maist 1995 ja Nordcementi puhul alates 18. aprillist 1995.

69 Tuleb siiski arvesse võtta ka asjaolu, et käesolevas kohtuasjas haigetav kahju ei tekkinud ühekorraga, vaid oli jätkuv. Nagu eespool märgitud, arvutati kulusid vastavalt pangagarantiide kehtivuse päevade arvule. Pealegi kinnitas hageja seda kohtuistungil. Seega kasvas haigetav kahju päev-päevalt ning kujutas endast jätkuvat kahju.

70 Sellisel juhul kohaldatakse aegumist, mis on sätestatud Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46, aegumist katkestavast sündmusest rohkem kui viis aastat varasema aja suhtes, ilma et see mõjutaks hilisematel ajavahemikel tekkinud õigusi (Esimese Astme Kohtu 16. aprilli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-20/94: Hartmann v. nõukogu ja komisjon, EKL 1997, lk II-595, punkt 132; eespool punktis 59 viidatud kohtuotsus Biret International v. nõukogu, punkt 41, ja Esimese Astme Kohtu 19. septembri 2001. aasta määrus kohtuasjas T-332/99: Jestädt v. nõukogu ja komisjon, EKL 2001, lk II-2561, punktid 44 ja 45).

71 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 kohaselt katkeb aegumine, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitab kannatanud pool avalduse asjakohasele institutsioonile. Viimasel juhul tuleb menetlus algatada kahe kuu jooksul, nagu on sätestatud EÜ artiklis 230, kohaldades vajaduse korral EÜ artikli 232 teise lõigu sätteid.

72 Antud juhul palus hageja esmalt 28. septembri 2001. aasta kirjaga kodukorra artikli 91 alusel kostjat hüvitada pangagarantiide võtmisest tulenevad kulud. Ta kordas oma nõudmist 5. aprilli 2002. aasta kirjas, tuginedes seekord EÜ artikli 288 teisele lõigule.

73 Sellegipoolest ei esitanud hageja pärast neid kahte nõudmist EÜ artiklis 230 ette nähtud tähtaja jooksul hagi, nagu seda nõuab Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 kolmas lause. Need kirjad ei kujuta endast seega aegumist katkestavaid sündmusi Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 tähenduses.

- 74 Kõikidel neil põhjustel ja arvestades asjaolu, et käesolev hagi esitati 31. jaanuaril 2003, tuleb hagi viis aastat enne seda kuupäeva, s.o enne 31. jaanuari 1998 kantud pangagarantiiga seotud kulude osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätta.

Põhiküsimus

- 75 Kuna hagi jäetakse EÜ artiklile 233 tuginevas osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, piirdub asja sisuline läbivaatamine Esimese Astme Kohtus hageja argumentidega, mis on esitatud EÜ artikli 288 teise lõigu ja EÜ artikli 235 alusel. Lisaks käsitleb sisuline läbivaatamine üksnes pärast 31. jaanuari 1998 kantud kulusid, kuna kahju hüvitamise nõue jäetakse enne seda kuupäeva kantud pangagarantiiga seotud kulude osas samuti vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Poolte argumendid

- 76 Esimese Astme Kohtu poolt tühistatud tsemendi otsuse õigusvastasuse osas väidab hageja, et see otsus sisaldab ühenduse vastutust kaasatoovat puudust. Ta rõhutab, et see otsus tühistati osaliselt, kuna kostja ei suutnud tõendada, et hageja oli rikkunud EÜ asutamislepingu artiklit 85 või osalenud konkurentsi piiravates kokkulepetes. Hageja leiab seega, et antud juhul tegi komisjon jämeda vea.
- 77 Hageja täpsustab, et kostjal ei olnud tsemendi otsuse vastuvõtmisel kaalutlusõigust. Viidates Euroopa Kohtu 10. juuli 2003. aasta otsusele kohtuasjas C-472/00 P: komisjon *v.* Fresh Marine (EKL 2003, lk I-7541), leiab ta, et piisab ühenduse õiguse

vähimast rikkumisest, et tuvastada „piisavalt selge rikkumise“ olemasolu. Tsemendi kohtuotsuse kohaselt ei oleks kostja tohtinud antud asjas trahvi määrata; hageja meelest muudab see komisjoni kaalutusõiguse olematuks. Käesolev kohtuasi on erinev kohtuasjast, mis andis aluse eespool punktis 8 viidatud kohtuotsusele *Corus UK v. komisjon*, milles oli tegemist arutlusega, kas komisjon oli trahvisumma kindlaksmääramisel oma kaalutusõigust vääralt teostanud. Hageja järeldab sellest, et antud asjas piisab ühenduse vastutusele võtmiseks trahvi määramise otsuse õigusvastasusest.

78 Selles olukorras ei ole asja keerukuse kindlaksmääramine asjakohane. Igal juhul tuleb analüüsida hageja konkreetset olukorda. Kuna Esimese Astme Kohus leidis, et antud asjas ei olnud piisavaid tõendeid, ei saanud hageja olukorda keeruliseks pidada. Igal juhul on siiski tegemist komisjoni hoolsuskohustuse jämeda rikkumisega.

79 Lõpuks märgib hageja, et teiste ettevõtjate koostöö või selle puudumine haldusmenetluse ajal ei tohi teda mingil juhul kahjustada. Lisaks tuleb pangagarantiiga seotud kulud hüvitada lojaalsuspõhimõtte alusel.

80 Põhjusliku seose osas täpsustab hageja, et tsemendi otsusega tekitati talle otsest kahju, milleks on pangagarantiiga seotud kulud. Ta märgib, et see kahju ei rajane tema vabal otsusel, ning rõhutab, et tema tühistamishagi rahuldamata jätmise korral oleks ta kandnud kahju kas makstud intressi või pangagarantiiga seotud arve alusel tasutud kulude tõttu. Hageja täpsustab ka, et juhul, kui pangagarantii võtmisel ei oleks samasuguseid õiguslikke tagajärgi nagu trahvi viivitamatul tasumisel, ei kujutaks see ettevõtjate jaoks endast enam tõsiseltvõetavat alternatiivi.

- 81 Kahju osas esitab hageja oma hagiavalduse lisas kaks maksekorraldust kogusummale 139 002,21 eurot. Ta palub ka komisjonilt välja mõista viivise (suuruses 5,75%) arvates tsemendi kohtuotsusele järgneva ühe kuu möödumisest, s.o alates 15. aprillist 2000.
- 82 Kostja leiab, et hageja on eespool punktis 77 viidatud kohtuotsusest komisjon *v. Fresh Marine* valesi aru saanud. Euroopa Kohus üksnes märkis selles otsuses, et ühenduse õiguse vähim rikkumine „võib” olla piisav selleks, et tuvastada piisavalt selge rikkumise olemasolu. Otsustavaks kriteeriumiks on see, kas tehtud viga on ilmne ja jäme, ning samuti tuleb kostja arvates uurida kõiki tegureid, mis võimaldavad komisjoni tehtud vea tõsidust välja selgitada.
- 83 Käesolevas asjas leiab kostja, et tsemendi kohtuotsusele aluse andnud kohtuasi oli äärmiselt keeruline. Rikkumist iseloomustas mitmeks haruks jagunemine, suure osa Euroopa tööstusest hõlmamine ja äärmiselt suur osalejate ning seega otsuse adressaatide arv. Pealegi hoiti kokkulepet salajas ning uurimise ajal ei teinud ükski ettevõtjatest koostööd rohkem, kui uurimisorganeid käsitlevate eeskirjadega oli ette nähtud.
- 84 Põhjusliku seose osas leiab kostja, et erinevalt trahvi maksmisest ei ole pangagarantii võtmine kohustuslik. Ta järeldeb sellest, et komisjoni võimaliku vea ja väidetava kahju vahel ei esine otsesest põhjuslikku seost kohtupraktika tähenduses.
- 85 Kahju kohta täpsustab kostja, et haigetava viivise osas ei olnud ta 15. aprillil 2000 (mille hageja pakkus viivise arvestamise alguskuupäevaks) teadlik ei hageja nõudmistest ega ka nõutavast summast. Mis puudutab 5. aprilli 2002. aasta kirja,

siis sellele ei järgnenud hagiavaldust Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 teises lauses sätestatud tähtaja jooksul. Kostja leiab seetõttu, et mingil juhul ei saa hageja tugineda õigusele nõuda viivise tasumist enne, kui alates käesoleva hagi esitamisest, s.o 31. jaanuarist 2003. Lõpuks rõhutab kostja viivise määra osas, et Euroopa Keskpang kohaldas 31. jaanuaril 2003 oma põhilistele refinantseerimistingutele 2,75%-list määra. Protsendimäära suurendamine kahe punkti võrra, nagu on kindlaks määratud eespool punktis 8 viidatud kohtuotsuses *Corus UK v. komisjon*, annaks intressimääraks 4,75%, mitte 5,75%, nagu väidab hageja.

Esimese Astme Kohtu hinnang

86 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ühenduse lepinguväliselt vastutusele võtmise eelduseks EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses on see, et samaaegselt esinevad teatavad tingimused, st institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastasus, kahju tegelik tekkimine ja põhjusliku seose olemasolu käitumise ja tekkinud kahju vahel (Euroopa Kohtu 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: *Oleifici Mediterranei v. EMÜ*, EKL 1982, lk 3057, punkt 16, ja *Esimese Astme Kohtu* 16. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-336/94: *Efisol v. komisjon*, EKL 1996, lk II-1343, punkt 30).

Etteheidetava käitumise õigusvastasuse tingimus

87 Etteheidetava käitumise õigusvastasuse tingimuse osas nõuab kohtupraktika, et oleks tuvastatud üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine. Selles suhtes tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu poolt ühenduse lepinguvälise kahju valdkonnas välja arendatud süsteem võtab iseäranis arvesse lahendatavate olukordade keerukust, õigusaktide kohaldamise või tõlgendamisega kaasnevaid raskusi ning eriti vaidlustatud akti andja kaalutusruumi. Otsustav kriteerium selleks,

et pidada ühenduse õiguse rikkumist piisavalt selgeks, on asjaomase ühenduse institutsiooni poolt oma kaalutusõigusele seatud piiride ilmne ja jäme eiramine. Kui sellel institutsioonil on üksnes märkimisväärselt piiratud, kui mitte olematu kaalutusruum, võib ühenduse õiguse vähim rikkumine olla piisav, et tuvastada piisavalt selge rikkumise olemasolu (Euroopa Kohtu 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil v. komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punktid 40 ja 42–44; 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-312/00 P: komisjon v. Camar ja Tico, EKL 2002, lk I-11355, punktid 52–55, ja eespool punktis 77 viidatud kohtuotsus komisjon v. Fresh Marine, punktid 24–26).

— Tsemendi otsuse faktiline ja õiguslik kontekst

88 Kõigepealt tuleb meenutada, et esiteks sätestas tsemendi otsuse artikkel 1, et teatavad ühendused, liidud ja ettevõtjad (sh hageja) olid rikkunud EÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1, kuna nad osalesid kokkuleppes (mida nimetati Euroopa tsemendiühenduse nime järgi „Cembureau kokkuleppeks”), mille esemeks oli siseriiklike turgude austamine ja tsemendi ühest riigist teise viimise reguleerimine. Cembureau ühendusse kuulusid otsesed ja kaudsed liikmed. Ettevõtjad, kelle ühinemise tagajärjel tekkis hageja, kuulusid nimetatud teise kategooriasse (vt eelkõige tsemendi kohtuotsuse punkt 1440). Selles kontekstis ja Cembureau kaudsete liikmete osas viitas tsemendi otsus ettevõtjatele (sh seega ka hagejale), kes olid väljendanud oma ühinemist Cembureau kokkuleppega, osaledes seda kokkulepet rakendavas meetmes (tsemendi kohtuotsuse punkt 4076).

89 Selles suhtes järeldati tsemendi otsuse artiklis 5, et teatavad ühendused, liidud ja ettevõtjad (kaasa arvatud hageja) olid rikkunud EÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1, kuna nad osalesid European Cement Export Committee (edaspidi „ECEC”) raames kooskõlastatud tegevuses, millega püüti vältida konkurentide sisenemist ühenduse vastavatele siseriiklikele turgudele.

- 90 Neil põhjustel määrati vastavalt tsemendi otsuse artiklile 9 trahvid summades 3,841 miljonit eurot ja 1,85 miljonit eurot vastavalt Alsen Breitenburgile ja Nordcementile (kelle ühinemise tagajärjel tekkis hageja).
- 91 Esimese Astme Kohus leidis siiski, et tsemendi otsuses esitatud tõendid isegi kogumis vaadelduna ei tõendanud, et ECEC liikmed püüdsid ekspordikomitees tehtava koostöö raames suunata oma toodangu ülejääki eesmärgiga rakendada siseriiklike turgude austamise põhimõtet (tsemendi kohtuotsuse punkt 3849).
- 92 Ulatuses, milles ECEC raames toimunud tegevusi peeti tsemendi otsuse artiklis 5 EÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1 rikkuvaks, kuna need püüdsid vältida konkurentide sisenemist ühenduse vastavatele siseriiklikele turgudele, otsustas Esimese Astme Kohus tsemendi otsuse artikli 5 tühistada (tsemendi kohtuotsuse põhjendava osa punkt 3850 ja resolutiivosa punktid 16 ja 17).
- 93 Kuna ei olnud tõendatud, et tsemendi otsuse artiklis 5 viidatud tegevustel oli sama eesmärk, mis Cembureau kokkuleppel, leidis Esimese Astme Kohus, et neid tegevusi ei saanud pidada tsemendi otsuse artiklis 1 viidatud rikkumist põhjustavateks (tsemendi kohtuotsuse punkt 4058). Esimese Astme Kohus otsustas seetõttu hagejat puudutavas osas tühistada ka tsemendi otsuse artikli 1 (tsemendi kohtuotsuse põhjendava osa punktid 4074–4079 ja resolutiivosa punktid 16 ja 17).
- 94 Selle tagajärjel tühistati ka tsemendi otsuse artikkel 9, milles määrati trahvid Alsen Breitenburgile ja Nordcementile (tsemendi kohtuotsuse põhjendava osa punkt 4718 ja resolutiivosa punktid 16 ja 17).

— Komisjoni kaalutluspädevus

- 95 Tuleb meenutada, et ühenduse kohus teostab üldiselt täielikku kontrolli selle üle, kas EÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamise tingimused on täidetud või mitte. Üksnes juhul, kui ühenduse kohus teostab kontrolli komisjoni antud keeruliste majanduslike hinnangute üle, piirdub ta kindlakstegemisega, kas menetlusnorme ja põhjendamisreegleid on järgitud ja asjaolud on täpselt kindlaks tehtud ning kas ei ole tehtud ühtki ilmset kaalutlusviga ega võimu kuritarvitatud (Euroopa Kohtu 11. juuli 1985. aasta otsus kohtuasjas 42/84: *Remia jt v. komisjon*, EKL 1984, lk 2545, punkt 34, ja 28. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-7/95 P: *Deere v. komisjon*, EKL 1998, lk I-3111, punkt 34).
- 96 Antud küsimuses tuleb kõigepealt märkida, et Esimese Astme Kohtu teostatud kontroll, mis oli aluseks tsemendi otsuse tühistamisele hagejat puudutavas osas, käsitles EÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1 rikkuva käitumise olemasolu. See kontroll ei käsitlenud hagejale määratud trahvide summa kindlaksmääramist komisjoni poolt.
- 97 Lisaks nähtub tsemendi kohtuotsuse punktidest 3771–3850, mis põhjendasid tsemendi otsuse artikli 5 ning seega ka sama otsuse artiklite 1 ja 9 tühistamist hagejat puudutavas osas, et Esimese Astme Kohus teostas täielikku kontrolli selle üle, kuidas kostja kohaldas EÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1.
- 98 Tsemendi kohtuotsuse asjakohased punktid ei viita komisjoni antud majanduslikele hinnangutele ega tema millisele tahes kaalutlusõigusele, mis oleksid võinud piirata Esimese Astme Kohtu teostatud kontrolli ulatust.

99 Lõpuks tuleb rõhutada, et kõnealuste ettevõtjate tegevuse määratlemine EÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 rikkumisena tulenes antud asjas komisjonile teada olevate faktiliste asjaolude alusel õigusnormide kohaldamisest.

100 Nendest asjaoludest tuleneb, et komisjoni kaalutusõigus oli antud juhul piiratud. Sellises olukorras võib Esimese Astme Kohtu poolt tsemendi kohtuotsuses välja toodud EÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 rikkumisest, s.o kostja poolt hagejale süüks pandud tegevuste kohta esitatud tõendite ebapiisavusest, olla küllalt, et tuvastada piisavalt selge rikkumine.

101 Sellegipoolest — nagu eespool punktis 87 meenutatud — peab Euroopa Kohtu poolt ühenduse lepinguvälise kahju valdkonnas välja arendatud süsteem viima selleni, et ühenduse kohus võtab lisaks asjaomase institutsiooni kaalutusõigusele arvesse ka lahendatavate olukordade keerukust ning õigusaktide kohaldamise või tõlgendamisega kaasnevat raskusi.

— Lahendatavate olukordade keerukus ja õigusaktide kohaldamise või tõlgendamisega kaasnevad raskused

102 Antud küsimuses tuleb esmalt märkida, et asi, mis oli aluseks tsemendi otsusele ning seejärel tsemendi kohtuotsusele, oli iseäranis keerukas. Selles suhtes tuleb hageja esitatud argument, mille kohaselt asja keerukuse kindlaksmääramine ei ole asjakohane, tagasi lükata. See kontekst võimaldab just vastupidi mõõta lahendatavate olukordade keerukust kohtupraktika tähenduses.

- 103 Menetlus, mis kestis üle kolme aasta, puudutas nii rahvusvahelisi kui siseriiklikke ühendusi ja mitut kolmandates riikides asutatud ettevõtet ning peaaegu kõiki ühenduse ettevõtjaid kõnealuses sektoris. Kostja läbiviidud juurdlus nõudis suure hulga teabe kogumist.
- 104 Esimese Astme Kohus tõi muu hulgas selle asja keerukuse välja, täpsustades tsemendi kohtuotsuse punktis 654, et „kohtuasjas, mis oli aluseks kohtuotsusele Suiker Unie jt v. komisjon [...] ning mis oli samuti keeruline, leidis Euroopa Kohus [...], et [vastuväiteteatisele vastuse koostamiseks] antud kahekuuline tähtaeg oli mõistlik”.
- 105 Uurimise tähtaegade osas leidis Esimese Astme Kohus tsemendi kohtuotsuse punktis 709, et „31-kuuline ajavahemik aprillis 1989 läbiviidud kontrollide ja novembris 1991 toimunud [vastuväiteteatisest] teavitamise vahel oli mõistlik, kui arvestada peaaegu kogu Euroopa tsemenditööstust puudutava uurimise ulatust ja keerukust” ning et „[a]sjaolu, et pärast ülekuulamiste lõppu kulus komisjonil 20 kuud selleks, et võtta 30. novembril 1994 vastu vaidlustatud otsus, ei kujuta endast konkurentsipoliitika valdkonnas läbiviidava haldusmenetluse mõistliku tähtaja põhimõtte rikkumist, kuna vaidlustatud otsus oli suunatud 42-le erinevale ettevõtjale ja ettevõtjate ühendusele, selles tuvastati 24 erinevat rikkumist ning see tuli koostada üheksas ühenduse ametlikus keeles”.
- 106 Hageja tunnistas muu hulgas oma 28. septembril 2001 kostjale saadetud kirjas, et seda kohtuasja iseloomustab äärmine keerukus. Hageja viitas iseäranis vaidluse esemele ja olemusele, selle tähtsusele ühenduse õiguse seisukohast ning asjaga kaasnevatele raskustele ja asjassepuutuvate ettevõtjate arvule.

107 Teiseks tuleb märkida, et antud juhul oli olukorda seda keerulisem lahendada, et ettevõtjad, keda komisjoni juurdlus puudutas, olid Cembureau otsesed või kaudsed liikmed. Viimasel juhul — mis hõlmas ka hageja olukorda — esindasid asjaomaseid ettevõtjaid Cembureau vastavad ühendused.

108 Kolmandaks tuleb märkida, et tsemendi otsuse konkreetselt hagejat käsitlevas osas seisis kostja silmitsi dokumentaalsete tõenditega, mis ei olnud üheselt tõlgendatavad.

109 Tsemendi otsuse hagejat käsitleva osa tühistamise põhjuste kohta märkis Esimese Astme Kohus (tsemendi kohtuotsuse punktides 3790 ja 3792) kõigepealt järgmist:

„[6. detsembri 1979. aasta ECEC asutamisakti artiklist 1, 26. septembri 1986. aasta ECEC asutamisakti artiklist 1, 23. jaanuaril 1979 Pariisis toimunud nõupidamise protokollist ega Ciments français' 7. märtsi 1989. aasta sisememorandumist] ei nähtu, et ECEC liikmete tõeline taotletav eesmärk oleks olnud Euroopa siseriiklike turgude austamise põhimõtte rakendamine [...] Kuigi [Blue Circle'i 1. detsembri 1983. aasta memorandumist] viidatakse siseriiklike turgude austamise ja toodangu ülejäägi suunamise vahelisele seosele, ei saa üksnes ekspordikomitee olemasolu põhjal eeldada, et selle liikmed püüdsid oma tegevusega selle komitee raames „vältida konkurentide sisenemist ühenduse vastavatele siseriiklikele turgudele”.

- 110 ECEC liikmete Cembureau otseteks või kaudseteks liikmeteks vastuvõtmise osas märkis Esimese Astme Kohus (tsemendi kohtuotsuse punktides 3799 ja 3800):

„Loomulikult oli Cembureau kokkuleppe poolte, kes osalesid ECEC tegevuses pärast nimetatud kokkuleppe sõlmimist, seisukohast ekspordikomitee nõupidamistel vahetatud teave kolmandate turgude kohta kasulik ning võimaldas neil oma toodangu ülejäägi suunata Euroopast väljaspool asuvasse sihtkohtadesse ja seega lihtsustas see nende jaoks Cembureau kokkuleppe täitmist. ECEC liikmete hulgas esines mitu Cembureau otsest liiget (FIC, SFIC, Aalborg, Oficemen, Irish Cement, ATIC, Italcementi, Cementir ja AGCI), kelle osalemises Cembureau kokkuleppes ei ole vähimatki kahtlust, kuna nad osalesid delegatsioonide juhtide nõupidamistel, mille käigus Cembureau kokkuleppe sõlmiti ja/või kinnitati [...] Sellegipoolest ei tähenda see tõdemus, et ECEC raames korraldatud kõigi selle komitee liikmete koostöö eesmärk oleks olnud siseriiklike turgude austamise põhimõtte rakendamine.”

- 111 ECEC ja European Export Policy Committee (edaspidi „EPC”) vaheliste seoste osas märkis Esimese Astme Kohus (tsemendi kohtuotsuse punktides 3806 ja 3821):

„[A]rvestades tõendeid, millele komisjon viitab vaidlustatud otsuses [s.o tsemendi otsuse lõikes 32 nimetatud dokumendid], tuleb sedastada, et ECEC liikmed on alati leidnud, et nende ekspordikomiteel on EPC-st sõltumatud tunnusjooned ja identiteet [...] Isegi kui mõõnda, et siseriiklike turgude austamine oli EPC raames toimunud koostöö tagamõte, ei võimalda vaidlustatud otsuse lõikes 32 nimetatud dokumendid järeldada, et ECEC ja EPC vahelised seosed oleksid ECEC tegevust mõjutanud selliselt, et viimati mainitud komitee liikmed oleksid ECEC raames toimuva tegevuse jaoks vastu võtnud siseriiklike turgude austamise põhimõtte.”

112 Lõpuks, mis puudutab seda, et ECEC tegevus ei ole piiratud suuremahulise ekspordiga, siis leidis Esimese Astme Kohus (tsemendi kohtuotsuse punktides 3825, 3827 ja 3828):

„Komisjon ei saanud siiski tugineda [ECEC 22. märtsi 1985. aasta] protokollile, et tuvastada, et ECEC raames toimunud koostöö püüdis rakendada siseriiklike turgude austamise põhimõtet toodangu ülejäägi suunamise teel [...] Tuleb sedastada, et mitte ükski punktis [3826] nimetatud protokollidest ei tuvasta seose olemasolu kolmandatest riikidest pärineva impordi ja siseriiklike turgude austamise põhimõtte vahel [...] Igal juhul ei tõenda tühipaljas asjaolu, et mõnel korral on uuritud kolmandatest riikidest pärineva impordi olukorda, seda, et „ECEC raames toimunud koostöö eesmärk ja tulemus oli siseriiklike turgude austamise põhimõtte rakendamine” [...] Vaidlustatud otsuse lõike 33 punktis 5 nimetatud dokumentide osas on õige, nagu väidab komisjon, et mõnes protokollis sisaldub mõningat teavet kolmandate riikide olukorra kohta. Siiski ei tõenda ühenduse mõnda siseriiklikku turgu käsitleva teabe tühipaljas mainimine ECEC või ECEC Steering Committee nõupidamisel ilmtingimata, et ECEC tegevuse eesmärk oli „rakendada siseriiklike turgude austamise põhimõtet.”

113 Sellest nähtub, et seadmata täielikult kahtluse alla komisjoni analüüsi EÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamise kohta kõnealustele kokkulepetele, piirdus Esimese Astme Kohus tsemendi kohtuotsuses sellega, et vaidlustas komisjoni hinnangu mõningate teatavate hagejate poolt toime pandud rikkumiste tuvastamiseks kasutatud dokumentide tõendusjõu osas. Täpsemalt ilmnes, et Esimese Astme Kohu ja komisjoni tõlgenduste lahknemine selles küsimuses puudutas kokkulepega hõlmatud tegevusest üksnes väikest osa, st ECEC raames poolte vahel tehtud koostööd, mille eesmärgiks oli nende toodangu ülejäägi suunamine selleks, et niimoodi rakendada siseriiklike turgude austamise põhimõtet, s.o turgude jaotamist, mis kujutas endast kokkuleppe tõelist „tuuma”. Pealegi, kuigi Esimese Astme Kohus tühistas tsemendi otsuse hagejat puudutavas osas, sedastas ta siiski, et komisjonil oli teatav hulk andmeid, millega oleks võinud tõestada tema väidet, mille kohaselt

ECEC raames toimunud koostöö eesmärk ja tulemus oli siseriiklike turgude austamise põhimõtte rakendamine, ning alles pärast kõnealuste dokumentide sisu üksikasjalikku hindamist jõudis Esimese Astme Kohus järeldusele, et vaadeldes ja võttes arvesse asjaomaste ettevõtjate esitatud seletusi kogumis, ei võimaldanud need dokumendid õiguslikult piisavalt tuvastada, et ECEC raames aset leidnud tegevus oleks rakendanud siseriiklike turgude austamise põhimõtet.

- 114 Kõigi nende põhjuste tõttu ja võttes arvesse asjaolu, et tsemendi juhtum oli eriti keeruline ja hõlmas väga suurt hulka ettevõtjaid, täpsemalt peaaegu kogu Euroopa tsemenditööstust, et Cembureau struktuur muutis uurimise keeruliseks otseste ja kaudsete liikmete olemasolu tõttu ning et oli vaja analüüsida suurt hulka dokumente, sealhulgas selliseid, mis puudutasid hageja erilist olukorda, tuleb sedastada, et kostja seisis silmitsi keeruliste olukordadega, mida tal tuli lahendada.
- 115 Lõpuks tuleb arvesse võtta EÜ asutamislepingu kokkuleppeid reguleerivate sätete kohaldamisega kaasnevaid raskusi (vt analoogia alusel eespool punktis 8 viidatud kohtuotsus *Corus UK v. komisjon*, punkt 46). Need kohaldamisega kaasnevad raskused olid seda suuremad, et kõnealuses asjas olid faktilised asjaolud, sh otsuse hagejat puudutavas osas, rohkearvulised.
- 116 Neil põhjustel tuleb leida, et tsemendi kohtuotsuses tuvastatud ühenduse õiguse rikkumine ei ole otsuse hagejat puudutavas osas piisavalt selge.
- 117 Lojaalsuspõhimõtte osas, mis muudab pangagarantiiga seotud kulude hüvitamise kohustuslikuks, ei selgita hageja seda, mismoodi on selle põhimõtte eesmärk üksikisikutele õigusi anda, ega ka seda, milles seisneb selle põhimõtte piisavalt selge rikkumine käesolevas asjas. Sama kehtib kostja hoolsuskohustuse suhtes. Seega on need argumendid kohatud.

- 118 Arvestades eeltoodut, ei ole kohtupraktikaga seatud esimene tingimus ühenduse lepinguväliselt vastutusele võtmise võimaldamiseks antud asjas täidetud.

Käitumise ja hagetud kahju vahelise põhjusliku seose tingimus

- 119 Igal juhul saab ühendust vastutavaks pidada üksnes sellise kahju eest, mis tuleneb piisavalt otseselt asjaomase institutsiooni õigusvastasest käitumisest (vt eelkõige Euroopa Kohtu 4. oktoobri 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 64/76 ja 113/76, 167/78 ja 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79: Dumortier jt v. nõukogu, EKL 1979, lk 3091, punkt 21; Esimese Astme Kohtu 18. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-168/94: Blackspur jt v. nõukogu ja komisjon, EKL 1995, lk II-2627, punkt 52; 24. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-178/98: Fresh Marine v. komisjon, EKL 2000, lk II-3331, punkt 118, ja 13. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas T-333/01: Meyer v. komisjon, EKL 2003, lk II-117, punkt 32).

- 120 Käesoleval juhul tuleb kõigepealt meenutada, et vastavalt tsemendi otsuse artiklile 9 määrati trahvid summades 3,841 miljonit eurot ja 1,85 miljonit eurot vastavalt Alsen Breitenburgile ja Nordcementile. Vastavalt sama otsuse artikli 11 esimesele lõigule tuli trahvid tasuda kolme kuu jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest. Lisaks arvestati vastavalt selle sätte teisele lõigule alates nimetatud tähtaja möödumisest trahvisummalt seadusest tulenevat viivist.

- 121 Tuleb rõhutada, et vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 192 esimesele lõigule (nüüd EÜ artikkel 256) kujutas tsemendi otsus teistele kui liikmesriikidele pandava rahalise kohustuse sisaldamise tõttu endast täitedokumenti, vaatamata selle otsuse

tühistamiseks hagi esitamisele vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 173 (nüüd, pärast muutmist EÜ artikkel 230). EÜ asutamislepingu artikli 185 (nüüd EÜ artikkel 242) kohaselt ei ole ühenduse kohtule esitatud hagil peatavat mõju (Esimese Astme Kohtu 14. juuli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-275/94: CB *v.* komisjon, EKL1995, lk II-2169, punktid 50–52).

- 122 On selge, et erandina nendest sätetest ei tasunud hageja talle tsemendi otsuse artiklis 9 määratud trahvi, kuna komisjon pakkus talle nimetatud otsuse teatavakstegemise kirjas võimaluse võtta trahvi maksmise tagamiseks pangagarantii kuni tsemendi kohtuotsuse kuulutamiseni. Ettevõtjal, kes esitab talle trahvi määrava komisjoni otsuse peale hagi, on võimalus kas tasuda trahv selle sissenõutavaks muutmise hetkel ning vajadusel maksta viivis komisjoni otsusega kinnitatud määras või taotleda EÜ asutamislepingu artikli 185 teise lause alusel otsuse täitmise peatamist või siis juhul, kui komisjon selleks talle võimaluse annab, võtta trahvi ja viivise maksmise tagamiseks pangagarantii vastavalt komisjoni kehtestatud tingimustele (eespool punktis 121 viidatud kohtuotsus CB *v.* komisjon, punkt 54).
- 123 Sellises olukorras ei saa hageja asjakohaselt väita, et pangagarantii võtmise kulud, mida ta antud asjas kandis, tulenesid otseselt tsemendi otsuse õigusvastasusest. Tegelikult tuleneb tema väidetav kahju tema enda valikust jätta erandina EÜ asutamislepingu artikli 192 esimeses lõigus ja EÜ asutamislepingu artikli 185 esimeses lauses ette nähtud normidest trahvi tasumise kohustus tsemendi otsuses määratud tähtaja jooksul pangagarantii võtmise teel täitmata.
- 124 Muu hulgas tuleb rõhutada, et hageja käsutuses olevad kaks valikuvõimalust, s.o tsemendi otsuse peale hagi esitamine ja nimetatud otsuse täitmise peatamise taotlus (vähemalt trahvi tasumise osas) ning pangagarantii võtmine komisjoni pakutud võimalust kasutades, kujutasid endast tõelisi alternatiive trahvi viivitamatule

tasumisele. Need alternatiivid olid pealegi jäetud ettevõtjate vabaks valikuks (vt selle kohta eespool punktis 121 viidatud kohtuotsust CB v. komisjon, punktid 54 ja 55). Neil võimalustel ei olnud seega tsemendi otsusest tulenevat kohustuslikku iseloomu. Muu hulgas tuleb märkida, et teatavad ettevõtjad (nagu hageja) valisid võimaluse võtta pangagarantii, kuid mõni teine eelistas tsemendi otsusest tuleneva rahalise kohustuse täita ja kõnealuse trahvi tasuda (vt selle kohta tsemendi kohtuotsus, punkt 5116). Kui hageja oleks otsustanud trahvi tasuda, oleks ta vältinud pangagarantiiga seotud kulude tasumist (vt viivise kohta eespool punktis 121 viidatud kohtuotsus CB v. komisjon, punkt 83).

125 Ükski hageja esitatud argumentidest ei lükka seda järeldust ümber.

126 Eriti mis puudutab väidet, mille kohaselt eespool punktis 8 viidatud kohtuotsuse Corus UK v. komisjon punktis 57 esitatud seisukohad on antud asjas kohaldatavad, tuleb tõdeda, et eespool viidatud kohtuotsuse selles punktis ei otsustanud Esimese Astme Kohus mitte seda — nagu väidab hageja —, et trahvi määramise otsuse adressaatideks olevatel ettevõtjatel ei ole võimalik valida trahvi viivitamatu tasumise ja pangagarantii võtmise vahel, vaid seda, et esiteks trahvi tasudes ettevõtja üksnes allub otsuse resolutiivosale, mis vaatamata Esimese Astme Kohtule esitatud hagile on täidetav, ning teiseks kujutas pangagarantii võtmine trahvi viivitamatu tasumise asemel endast lihtsalt komisjoni poolt kõnealusele ettevõtjale antud võimalust.

127 Igal juhul ning laskumata siinkohal võimaliku kahju uurimisse ega ST artikli 34 ja EÜ artikli 233 vaheliste erinevuste üksikasjalikku analüüsimisse, tuleb rõhutada, et eespool punktis 8 viidatud kohtuotsuses Corus UK v. komisjon esitatud seisukohad, mis viisid Esimese Astme Kohtu otsuseni, et ettevõtjale konkurentsieeskirjade rikkumise eest määratud trahvi tühistava või vähendava kohtuotsuse korral on komisjon kohustatud mitte ainult tagastama alusetult tasutud trahvi põhisumma, vaid maksuma sellelt summalt ka intressi, ei ole pangagarantii võtmise korral

kohaldatavad. Tuleb meenutada, et eespool punktis 8 viidatud kohtuotsuse *Corus UK v. komisjon* punktides 54–56 rajas Esimese Astme Kohus selle kohustuse asjaolule, et esiteks ei saa alusetult tasutud trahvi täieliku tagastamise kohustuse puhul jätta arvesse võtmata aja kulgemist, mis võib vähendada tagastatava summa väärtust, ning teiseks viiks intressi tasumata jätmise ühenduse alusetu rikastumiseni, mis on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõtetega.

128 Seega ei saa hageja antud juhul toetuda ühelegi neist kaalutlustest.

129 Ühest küljest tuleb esimese seisukoha kohta märkida, et pangagarantii võtmise korral ei pea komisjon alusetult saadud trahvi tagastama, kuna eelduse kohaselt ei ole seda trahvi tasutud. Ettevõtja ei ole seega kaotanud selle trahvisumma väärtuses, mille ta oleks siiski pidanud viivitatamatult komisjonile tasuma, võttes arvesse vaidlustatud otsuse täidetavust (EÜ asutamislepingu artikli 192 esimene lõik) ja Esimese Astme Kohtule esitatud hagil täitmist peatava iseloomu puudumist (EÜ asutamislepingu artikli 185 esimene lause). Nagu eespool märgitud, tuleneb ainus asjaomase ettevõtja poolt väidetavalt kantud varaline kahju tema enda otsusest võtta pangagarantii selleks, et ta erandina eespool nimetatud normidest ei peaks trahvi viivitatamatult tasuma, isegi kui tema suhtes ei ole trahvi määramise otsuse täitmist peatatud.

130 Teisest küljest tuleb teise seisukoha osas tõdeda, et vastupidiselt olukorrale, mis oli aluseks eespool punktis 8 viidatud otsusele kohtuasjas *Corus UK v. komisjon*, ei vii komisjonipoolne pangagarantii võtmisega kaasnevate kulude enda kanda võtmata jätmise ühenduse alusetu rikastumiseni, kuna nimetatud garantii võtmise kulud ei tasutud mitte ühendusele, vaid kolmandale isikule. Alusetu rikastumise üldpõhimõtte järgimine ei õigusta seega mingil juhul sellist hüvitamist. Pigem vastupidi —

kui komisjon peaks pangagarantii võtmisega kaasnevad kulud enda kanda võtma, siis võimaldaks see asetada asjaomase ettevõtja olukorda, milles ta oli enne vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist, kuid seevastu kannataks komisjon, kuna ta peaks nimetatud ettevõtjale tagastama summa, mis ei ole kunagi tema käes olnudki.

- 131 Neid asjaolusid arvesse võttes ei saa kostjale ette heidetud käitumise ja väidetava kahju vahelist põhjuslikku seost antud asjas piisavalt otseseks pidada.

- 132 Arvestades eeltoodut ja ilma et oleks vaja teha otsust väidetavalt kantud kahju kohta, tuleb hagi EÜ artiklile 235 ja EÜ artikli 288 teisele lõigule tuginevas osas, mis käsitleb pärast 31. jaanuari 1998 kantud pangagarantiiga seotud kulusid, põhjendamata tõttu rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 133 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, mõistetakse kohtukulud vastavalt kostja nõudele välja hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi EÜ artiklile 233 tuginevas osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 2. Jätta teise võimalusena esitatud nõue, milles taotletakse hagi tõlgendamist EÜ artiklile 233 tuginevas osas tühistamis- või tegevusetushagina, vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 3. Jätta kahju hüvitamise nõue hageja poolt enne 31. jaanuari 1998 kantud pangagarantiiga seotud kulude osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 4. Jätta hagi ülejäänud osas põhjendamatusse tõttu rahuldamata.**
- 5. Mõista kohtukulud välja hagejalt.**

Azizi

Jaeger

Dehousse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 21. aprillil 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

H. Jung

J. Azizi

II - 1400